

ÛCZBA 6

WARK I ROBÒTA

RÓMAN DRZÉDZÓN, DANUTA PIOCH

Cwiczeńk 1

Przeczëtòj gòdkã i przelòżë jã na pòlszczi jãzëk.
(Przeczytaj rozmowę i przetłumacz ją na język polski).

- Dze të robisz?
- Jô robiã w wiòldzim miesce – Gduńskù.
- Mie jidze ò to, jaczi môsz wark?
- Jô jem szkólnã.
- Czegò të ùczisz?
- Jô ùczã jãzëków – anielsczégò i niemiecczégò.
- Ò! To të znajesz jaż sztërë jãzëczy – kaszëbszczi, pòlszczi, anielsczi ë niemiecczi.
- Nié sztërë, le szesc! Rozmiejã jesz gadac pò szpańskù a szwédzkù.
- To të jes bëlnò pòliglotka!
- Mòże tak rzec. Òkróm robòtë w szkòlé jem téż czasã dolmaczkã. A të czym sã zajmòsz?
- Terò robiã jakno elektrik, ale z wësztòlzeniò jem szlusòrzã. Móm téż papiòrë na spawòcza ë malòrza. Skùncził jem téż kùrs na stolòrza. Rëchli bëł jem jesz krómòwim, sprzãtòczã, rëbòkã a nawetka kròtkò flészrã.
- Të môsz tëli fachów, że pewno rozmiejesz doma wszëtkò sóm zrobic?
- Hmmm, doma nié. Jem jak nen szewc, chtëren bez bótów chòdzy!

Cwiczeńk 2

Robòtã (barzi fizycznò) mòże **robic**, **machac/rakòwac** (cãzkò robic), **mùrksowac** (zepsëc robòtã). Pròca (barzi umësłowò) mòże miec przë se taczé czasniczi: **pròcowac**, **rakòwac**, **marachòwac sã** (mëczyć się), **czurzëc** (pracowac maò efektywnie), **szãtolëc sã** (szarpać się).

– Zaznaczone kùrsywã i bòldã czasniczi sã w nieòznacznikù. Wszëtczë nieòznaczniczi w kaszëbiznie sã zakùnczone na -c, w pòlaszëznie kùnòszczi -c majã leno niechtërné czasniczi, wikszosc nieòznaczników kùnczi sã na -ć. Kaszëbszcze czasniczi w nieòznacznikù sã baro dobrim przykładã jãzëkówi znanci zwóny **kaszëbieniem**.

(Czasowniki zapisane kursywã i pogrubione sã w bezokoliczniku. Wszystkie bezokoliczniki w j. kaszubskim kończą się na -c, w j. polskim końcówkę -c mają tylko niektóre czasowniki, większość bezokoliczników ma zakończenie -ć. Kaszubskie czasowniki w bezokoliczniku sã bardzo dobrym przykładem cechy językowej zwanej kaszubieniem).

Kaszëbienie pòlégò na ùtwardzenim mitchich zwãków *ś, ź, ć, dź* do *s, z, c, dz* (np. w słowach: sano, zëma, cesla, dzywny)

– **Przelòżë** na pòlszczi jãzëk:

Të môsz tã robòtã zmùrksowónë.
Jô jem czësto zmarachòwóny.
Òni rakujã òd rena do nocë.
Co wa tak czurzita do nocë?
Më sã ni mùszimë tak szãtolëc z tã robòtã.

Cwiczeńk 3

Robòta abò pròca – sã mô abò ji sã ni mô, mòże do ni chòdzëc, jezdzëc, miec òd ni wòlné abò w ni bëc.

– **Zwrotë zrzeszoné z robòtã:**

Bëc chcëwim na robòtã.
Zgrzëc robòtã.
W robòce sã ùrodzëc. (o człowieku pracowitym)
Szëkac za zrobionã robòtã. (o człowieku leniwym)

– **Zwëskujacë** z wëzi zapisónëch zwrotów, **pòwiëdz** ò swòjim nastawienim do robòtë, np. Jô nie jem/jem; jô bë mógl (mògła); jô lubiã/nie lubiã.

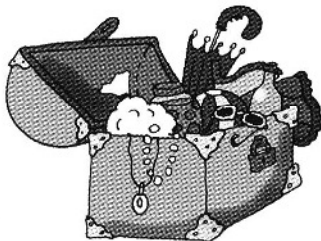
– **Przësłowia ò robòce:**

Czòrné rãce òd robòtë, czòrné nodzi òd zgnilotë.
Robòta jesz nikòmù nie ùckła.
Jakò robòta, takò zòplata.
Sobòta – wiòlgò robòta.
To je robòta dlò kòta.
Chto naròz czerzniò, pierze i chléb piecze, òd robòtë sã wscecze.
Robòta to nié sromòta.

KASZĘBSCZI DLÔ WSZĘTCZICH

– Dopasuj pòlsczé przësłòwia zapisóné w klamrach do niechtèrnèch pòdònèch na s. 37 [Żadna praca nie hańbi. Ta praca to dla mnie bułka z masłem. Jaka praca, taka płaca. Praca nie zajac, nie ucieknie]. (Dopasuj polskie przysłowia zapisane w nawiasach do niektórych podanych na s. 37).

– Jaczé przësłòwia skrèłè sã pòd òbròzkama:

Szenc bez bótów chòdzy.

Bèlnò gòspòdèni mò wiedno dostatk w skrzèni.

Chto reno wstaje, temù Pón Bóg daje.

Wieczèrzò bògatò, noc rogatò.

Kòzòł pón, mùszòł sòm.

Cwicznèk 4

Czasnik **robic** nadòwò sã do twòrzeniò nowèch czasników.

Zdrzè na słòwa, jaczé mògà òd niegò pòwstac: dorobic, dorobic sã, nadrobic, narobic, narobic sã, òbrobic, òbrobic sã, òdrobic, pòdrobic, pòrobic, przerobic, rozrobic, ùrobic, wèrobic, zarobic, zrobic.

– Ùložè i **zapiszè** zdania z wèbrònyma czasnikama pòchòdajacyma òd słòwa **robic**.

Cwicznèk 5

Przedolmaczè pòzwè warków na pòlsczi jãzèk (*Przetłumacz nazwy zawodów na język polski*):

aktor, doktor, dolmacz, gazètnik, gbùr, jinfòrmatik, jinżénèra, krómòwi, lèstowi (brifka), malòrz, maréna, mechanik, mùzealny prowadnik, pisòrz, rëbòk, redaktor, reżiséra, robòtnik, sekretarka, spawòcz, stoczniòwe, szandara (pòlicjònt), szkólny, szlusòrz, żòlnèrz.

Pòdsztrèchnij te pòzwè zajimnotów, jaczé wèkònjà twòji blisczi i znajemny.

Cwicznèk 6

Mòle robòtè. Przedolmaczè na pòlsczi jãzèk słòwa tikajacé sã mòłów robòtè (*Miejsca pracy. Przetłumacz na język polski słowa dotyczące miejsc pracy*):

autowi warsztat, biòro, bôt, fabrika, jinfòrmatycznò warkòwniò, kòmisariat, króm, kùter, mùzeum, òkràtowniò, pòczta, redakcjò, szkòła, szpital (lazaret), téater, zemiò.

Cwicznèk 7

Dopasuj do mòłów robòtè z cwicznèkù 6 pòzwè warków z cwicznèkù 5, np. autowi warsztat – mechanik.

(Dopasuj do miejsc pracy z ćwiczenia 6 nazwy zawodów z ćwiczenia 5).

Cwicznèk 8

W krótczych zdaniach **napiszè**, jaczi je twój wark, dze robisz è czim sã zajmòsz, np. Jò jem jinfòrmatikã. Robiã w biòrze. Piszã kòmpùtrowé programè...

(Opisz, używając krótkich zdań, swój zawód, miejsce pracy i to, czym się zajmujesz).

Słòwòrz

anielszi jãzèk – jèzyk angielski	nieòznacznik – bezokolicznik
bôt – łòdz, statek	òkràtowniò – stocznia
brifka – listonosz	prowadnik – przewodnik
czèrzniaz – robiç masłò	sromòta – wstyd
dolmaczka – tłumaczka	szandara – policjant
fach – fach, zawód	szkólnò – nauczycielka
flészèr – rzeznik	wark, zajimnota – zawód, zajècie
gbur – rolnik	wèsztòlèniè – wykształcenie
króm – sklep	zgnilota – lenistwo
krómòwi – sprzedawca	znanka – cecha
lazaret – szpital	
maréna – marynarz	